

HUSK LIGE!

- ♦ Fr 20. oktober Æblernes dag i Stege
- ♦ On 18. oktober Vælgermøde i Fanefjord Skovpavillon
- ♦ To 26. oktober GF Østmøn Lokalråd
- ♦ Sø 29. oktober Livlig nat i Stege
- ♦ Sø 5. november Den Store Bagedyst i Borre Forsamlingshus
- ♦ Fr 10. november Mortensaften i Forsamlingshuset (1830)
- ♦ Lø 11. november Julebazar i Stege
- ♦ Ti 14. november Banko i Forsamlingshuset
- ♦ Ti 21. november Kommunalvalg
- ♦ Fr 24. november Black Freiday i Stege
- ♦ Fr 24. november Juletræet tændes kl. 1700 i Stege
- ♦ Lø 2. december julepynter vi Borre og omegn.
- ♦ Sø 3. december er der hygge i kirken med sang og eventyr - og gløgg m.m.
- ♦ Sø 10. december Julebanko i Forsamlingshuset
- ♦ Ti 12. december spiseaften i Forsamlingshuset
- ♦ To 18. januar spiseaften i Forsamlingshuset (1830)
- ♦ Sø 11. februar Fastelavn (Kirken, Borgerforeningen og Forsamlingshuset)
- ♦ On 14. februar spiseaften i Forsamlingshuset (1830)
- ♦ Fr 16. marts spiseaften i Forsamlingshuset (1830)
- ♦ Ti 20. marts Borgerforeningens generalforsamling (1800)

Med forbehold for fejl og ændringer.

BORGERFORENINGENS BESTYRELSE M.M.:

Formand	Eva Toftebjerg Nielsen	55 81 23 36 - toftebjerg@ofir.dk
Næstform.	Birgit Madsen	55 81 27 65 - birgitjuul@hotmail.com
Sekretær	Johnny Holst	22 17 70 89 - j.holst@c.dk
Kasserer	Christina Christensen	50 98 50 50 - annnymand@hotmail.com
B-medlem	Keld Nielsen	29 80 72 35 - keld.hans@gmail.com
B-medlem	Berit Kristensen	40 37 00 12 - allan-berit@outlook.dk
B-medlem	Annette Kingombe	20 42 93 49 - annette.kingombe@gmail.com

Suppleant	Thomas Haugård	28 90 88 30 - thomas.haugaard@gmail.com
Suppleant	Rita Byager	55 81 21 84 - byageritta@gmail.com

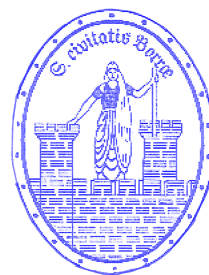
Revisor	Uffe Jørgensen	25 26 98 77 - uffe_stenersen@surfpost.dk
Revisor	Jan Schlegel	48 24 93 83 - jan@schlegel.dk

Webmaster Annette Guldborg - annette.guldborg@gmail.com

Borgerforeningen på Internettet: www.borreborgerforening.dk

Østmøn Lokalråd på Internettet: www.oestmoen.dk

Forsamlingshuset på Internettet: www.borreforsamlingshus.dk

Borre og Omegns Borgerforening

Borre Nyt

Nr. 65

Oktober 2017

Ansvar: Johnny Holst,
sekretær/redaktør.

INDHOLD:

- Liselund Gl. Slot 225 år
- Kunst i Fanefjord Skovpavillon
- Den muntre spalte
- Hjerte stop - Hjerte start
- 112 Akuthjælpere
- Dark Sky
- Bosætnings Ambassadørerne
- Møn Supporters
- Dagli'Brugsens arrangementer
- Husk lige
- Bestyrelsen
- Internet adresser

LISELUND GL. SLOT 225 ÅR.

Blandt mange vidunderlige steder på Møn har vi også glæden af Liselund Park med diverse smukke bygninger.

Jeg tror de fleste der bor på Møn gør som os, - mindst én gang slæber man sine gæster med til Liselund. Rundt i parken, ned i Djævlekløften, ser alle bygningerne og de smukt anlagte søer m.m. Det har altid været en succes.

Hvis man så også har sat sig ind i historien, eller noget af den, om Liselund, bliver turen en ekstra succes, når man slår ud med armene og beretter herom.

Gérard Pierre Antoine de Bosc de la Calmette, kaldet Antoine, og hans hustru Anna Catharina Elisabeth Iselin, kaldet Lisa, købte i 1784 ejendommen som de kaldte Liselund, og som de lagde om og bebyggede, så den kom til at leve op til deres drømme om et helt personligt paradis.

På Liselund blev den vigtigste af de små bygninger det såkaldte slot. På dansk må et hus kun kaldes et slot, når det er eller har været beboet af en kongelig. Denne betingelse er ikke opfyldt på Liselund, men her har betegnelsen en kærlig klang. Her er der tale om et dukkehus, som i Antoine og Lisa's verden var et slot. Bygningen blev opført i 1792

(færdigt i 1793).

I anledning af 225 året for slottets opførelse havde Nationalmuseet åbnet dørene til slottet, og inviteret en række performancekunstnere og guitaristen Mikkel Ploug til at lave en tidsrejse, der skulle

blotlægge de tanker, der ligger bag bygningerne og haveanlægget på Liselund.

Allerede ved indgangen til haven blev vi mødt af en kvinde i påklædning fra 1700 tallet, og ved slottet måtte alle stille skoene udenfor på trappen og iklæde sig tøfler. Man følte næsten, at man skulle besøge en moské.

Alle performance kunstnerne var iført beklædning fra 1700 tallet, - både på slottet og rundt om i parken ved alle bygningerne.

I slottet blev vi modtaget med musik fra datiden, og herefter bænket i et af rummene, hvor en anden performancekunstner fortalte om sine oplevelser på slottet, - fuldstændigt som var vi til stede den

gang.

Efter den rørende beretning, fik vi udleveret et stykke papir, foldet og forseglet, som vi skulle tage med for at finde et stille sted i parken, hvor vi kunne læse op fra papiret, som viste sig at være et kærlighedsdigt på 15 vers af Percy B. Shelley fra 1820, og som var en hyldest til Eva og paradiset.

Ved alle de små bygninger var der som sagt en performancekunstner, som fortalte om bygningen og levede sig flot ind i rollen som en person fra 1700 tallet.

En helt anderledes oplevelse end vores normale besøg i Liselund.

Hvis du vil have rigtig megen viden om Liselund, kan du finde det på Internettet på adressen:

<http://natmus.dk/museerne/liselund/undervisningsmateriale>

Du kan starte med at skrive "Liselund" i Google, - så sker der noget.

Der ud over er der skrevet flere bøger om Liselund, - bl.a. har Bente Scavenius skrevet bogen: "Den fortryllede have".

KUNST I FANEFJORD SKOV

Den 10. september udstillede Ina Christensen malerier i Fanefjord Skovpavillon. Det særlige var bl.a., at den verdenskendte tyske forfatter, Judith Hermann, som senere på måneden var gæst i forbindelse med "Verdenslitteraturen på Møn", bruger Ina's malerier som forside til sine bøger.

Jeg startede i 2011 på Lollikgårdens Billedskole v/Hans Christian Rylander, som er en af de "tunge" drenge i dansk kunst, og om hvem der for nylig er udgivet en stor og flot bog. På Lollikgården på Bogø er der et stort og et mindre atelier. Jeg sad altid i det lille atelier, - lige ved siden af Ina Christensen. Jeg har ikke selv meget talent for at male, men det var helt tydeligt, at det havde Ina.

Det var altid nogle forunderlige og spændende billeder hun arbejdede med, og var fuldstændig opslugt af sit arbejde. Der var ingen lette genveje, men koncentreret arbejde i lang tid.

MØN SUPPORTERS

I forbindelse med mine besøg som Botsætnings Ambassadør hos tilflyttere, er jeg flere gange blevet spurgt om, hvad Møn Supporters var, og om alle kunne være med.

Tja, - jeg kunne bekræfte at de fandtes, men ellers vidste jeg ikke så meget. Jeg tænkte derfor, at det måtte være relevant at skrive lidt om det.

Historikken er kort, at for ca. 4 år siden annoncerede Møns Handelsstandsforening efter "glade gamle mænd til frivilligt arbejde og socialt samvær".

Det gav pote. Der mødte mange "glade" mænd og kvinder op, som gerne ville yde hjælp og have lidt socialt samvær.

For tiden er der lidt over 30 Møn Sup-

porters.

De hjælper Handelsstandsforeningen ved Tirsdagsmarkeder, Sildemarked, Ren by, Folkemødet, Æbleernes dag, Noret rundt løbet og meget andet.

Det er helt frivilligt, og man yder det man har tid og mulighed for.

De holder møde ca.1 gang om måneden i det gamle rådhus i Stege, hvor man informerer hinanden om kommende opgaver m.m.

De vil meget gerne have flere med, og du kan tilmelde dig på email:

kb16vop@gmail.com eller kontakte Kirsten og Vagn Ove på 5581 5082 eller 2420 7020.

DAGLI'BRUGSENS AKTIVITETER

Den 6. august havde Dagli'Brugsen igen arrangeret "grisefest" på P - pladsen, hvor der var helstegt gris med di-

verse tilbehør.

Som vanligt var der næsten fuldt hus, og undtagelsesvist var vejret helt pænt. Det er efterhånden en rigtig hyggelig tradition.

Den 6. oktober var der arrangeret "Kom og smag" aften, hvor der var smagsprøver i lange baner på bl.a. de kager Dagli'Brugsen sælger. Endvidere smagsprøver på andre forskellige ting, herunder snaps.

Ud over at man kunne sidde og nyde gratis kaffe m.m. i baglokalets "smugkro", var der forskellige gode tilbud og rabatter.

DARK SKY

Den 9. september var der fest på Sukkerfabrikken i Lendemarke på Møn, da en række arrangører gik sammen om en »Grand Opening« i anledning af årets udnævnelse af Møn og Nyord til Dark Sky Park og Community.

Møn og Nyord det første område i verden, som både har fået anerkendelsen Dark Sky Community og Dark Sky Park. En gruppe af lokale virksomheder og borgere har gennem fire år arbejdet på at blive certificeret som Dark Sky. Gruppen af lokale aktører brænder for at få nattemørket over Møn og Nyord beskyttet og bevaret, samt gennem intelligente belysningsløsninger og formidling, at skabe yderligere oplevelser for gæster og den lokale befolkning.

Hovedattraktionen ved festen var en stor gratis koncert, hvor det med hjælp fra spillestedet Stars var lykkedes at hyre bandet The Savage Rose til at optræde som hovednavn.

Savage Rose passer rigtig godt ind i konceptet og stilen bag Dark Sky og Biosfære Møn, og vi tror, de vil appellere til målgruppen - den voksne del af befolkningen, som engagerer sig i Dark Sky, har fundraiser Søren Sørensen fra Vordingborg Kommune udtalt.

Det var et "brag" af en koncert!

BOSÆTNINGS AMBASSADØRERNE

Den 16. august holdt Bosætnings Ambassadørerne igen fælles møde i House of Møn. Her drøftede vi samarbejdet, velkomstlisten, gavelisten, tilflyttere, nye ambassadører, Folkemødet

på Møn og meget andet.

Der er et rigtig godt samarbejde mellem alle Møns Bosætnings Ambassadører, hvor alle deler viden og erfaringer, samt ideer til udvikling.

Der er 3 grupper på Møn: Vestmøn, Stege og omegn og Østmøn.

Inden for det sidste år har vi besøgt over 35 husstande, og vi bliver taget meget godt imod alle steder, og tilflytterne er mere end begejstrede for gavelposen.

Vi forsøger på forskellig måde at få oplysninger om nye tilflyttere, men har brug for at alle informerer os, når de opdager en ny nabo. Man kan kontakte sekretøren eller Lokalrådet om sin viden.

Velkomstposen gives til tilflyttere til Møn, som har fast bopæl her.

Den 29. august optog Møn TV en udsendelse, hvor vi var en ambassadør fra hvert område, som Eva Brinch interviewede i Eva's have. Kan bl.a. ses den 13. oktober kl. 2200 på Lokalkanal.

Ina holdt op hos Hans Christian for nogle år siden, men har siden arbejdet alene og yderligere udviklet sin kunst.

Hun bor i et lille hus i Ringsted, hvor hver eneste vægplads er prydet af hendes billeder. Hun sælger billeder, men jeg ved, at hun har det svært med at skille sig af med dem, - en følelse jeg godt kender: "Det er mine billeder!"

Når hun endelig overtales til at sælge et billede, er prisen meget rimelig - mellem 6.000 og 9.000 kr.

DEN MUNTRE SPALTE

En blondine kommer ind i Nordea bank i det indre København. Hun beder om et lån på 5.000 kr., da hun skal på 3 ugers forretningsrejse sydpå i Europa.

Bankmanden siger, at han behøver en form for sikkerhed for lånet, da han ikke lige kender hende.

Blondinen giver ham nøglerne til en splinter ny kostbar Mercedes, som står parkeret lige uden for banken.

Bankmanden og de andre i banken får sig en god latter på blondinens bekostning, som bruger en Mercedes til 1,8 millioner som sikkerhed for et lån på 5.000 kr.

Bankmanden kører den nye Mercedes ned i bankens garage og parkerer den der.

Tre uger senere kommer blondinen tilbage, betaler de 5.000 kr. og 31 kr. i rente.

Bankmanden siger til blondinen:

Vi er naturligvis meget glade for, at de ville låne penge hos os, men vi er en smule forvirrede. Medens de var borte tjekkede vi dem, og fandt ud af, at de var mangemillionær. Det som forvirrede os er, at de behøvede at låne 5.000 kr. plus renter på 31 kr. i 3 uger.

Blondinen svarer:

Hvor ellers i København kan jeg parkere min bil i 3 uger for 31 kr.?

Og så siger man, at blondiner er dumme!

Dagli'
Brugsen

HJERTE STOP - HJERTE START

Vi frygter alle mere eller mindre at blive ramt af hjertestop, og ved også, at for at overleve på en god måde, skal der iværksættes redning rigtig hurtigt.

I foråret 2015 blev der hængt en **hjerterstarter** op ved indgangen mod P - pladsen ved **Dagli'Brugsen**.

Det er selvfølgelig meget godt, men de færreste har prøvet at give hjertemassage, og måske endnu færre har lært at bruge en hjertestarter. Det er de to ting man selv kan anvende meget hurtigt i tilfælde af, at en person falder om med hjertestop, medens man afventer ambulancen med professionelt personale.

Borre og Omegns Borgerforening fik i samarbejde med Lokalrådet, Dagli'Brugsen og Røde Kors skaffet den nævnte hjertestarter ved Dagli'Brugsen, og har nogle gange siden talt om at få etableret en gruppe, som kunne bruge hjertestarteren, og yde en form for "udrykning" efter en vagtordning.

Vi indhentede erfaringer fra andre steder, men den gang viste det sig, at det ikke fungerede tilfredsstillende.

Siden har vi drøftet kursus i hjertemassage og brugen af hjertestarteren, og på sidste generalforsamling var der tilslutning til, at Borgerforeningen arrangerede og betalte er kursus. Samme aften var der 12 forhåndstilmeldinger - dog uden at vi kunne love dem plads.

Med det lidt lange tilløb kunne vi i august tilbyde BOB's medlemmer et gratis kursus i begge dele til gennemførelse i Borre Forsamlingshus søndag den 8. oktober.

I løbet af få dage kom der 28 tilmeldinger, men der var kun 16 pladser.

Imidlertid var vi så heldige, at Borre Kirke også havde arrangeret et kursus i hjertemassage og brug af hjertestarter, hvor Dennis Uhrfeldt Jørgensen, Gra-verkontoret, Borre kirke, tilbød os 7 ledige pladser. Gennemførelsen skete i Stalden ved Magleby Kirke.

Dem tog vi imod med stor tak, og således fik vi 23 pladser i alt.

Kurset i Magleby fik megen ros. I min kontakt med Dennis, som er uddannet paramediciner her jeg forstået, fik jeg ham til at skrive om 112 Akuthjælperne på Østmøn, se senere.

Søndag den 8. oktober gennemførte redder, Freddy Fangel, kursus i hjertemassage og brug af hjertestarter for os i Forsamlingshuset fra kl. 0900 til kl. 1300.

Der var indledningsvis noget teoretisk stof, hvorefter hver enkelt gav hjertemassage på en sagesløs dukke. Alt kyndigt overvåget og tilrettet, så vi blev ganske ferme til at massere.

Her et sjældent billede af sekretøren i arbejde.

Herefter fik hver enkelt igen lejlighed til at bruge en hjertestarter korrekt og effektivt.

Der er således mindst 30 personer i vó-

res område, plus akuthjælperne, som kan yde førstehjælp ved hjertestop.

Nogle stikord vi fik, som også andre kan bruge, ved Hjerte-lunge redning:

- Er der bevidsthed?
- Nej - råb på hjælp
- Sikre frie luftveje
- Er der vejtrækning?
- Ja - stabilt sideleje - ring 112
- Nej - ring 112 og giv massage
- 30 tryk på brystkassen efterfulgt af 2 indblæsninger af luft i munden - tryk næsen sammen.

Altså - **hvis livløs og ingen vejtrækning** så gives der massage:

Placer hænderne oven på hinanden på brystkassen over hjertet (børn kun én hånd).

Tryk brystkassen ca. 1/3 ned

Let trykket så brystkassen retter sig helt op igen.

Ca. 2 tryk pr. sekund.

Fortsæt til ambulancen kommer, - gerne med afløsning til massagen.

Børn under 1 år trykkes blot med en finger!

HUSK—selv om du ikke kan give hjertemassage korrekt, så bare tryk. Det er bedre end ingenting.

Har eller får du en hjertestarter, så tænd den og følg vejledningen!

112 AKUTHJÆLPERE

v/Dennis Uhrfeldt Jørgensen

I 2014 besluttede Region Sjælland at etablere et frivilligt 112 akuthold på Øst Møn, baseret på den lange aktionstid der er, før en ambulance kan komme helt herud.

Holdet består som sagt af frivillige personer, som er villige til at stå til rådighed 24 timer i døgnet, og træde til når borgerne på øst Møn er i nød.

Akutholdet har gennemgået førstehjælpsundervisning på højere niveau og medbringer egen hjertestarter, ilt mv.

Området som akutholdet dækker, strækker sig fra det meste af Klinteskov, Klintholm Havn og op til toppen af Sønderby bakke.

Når vi bliver kaldt ud, vil vi altid være iført en neon gul jakke, med påskriften: "112 akuthjælper, Region Sjælland".

Det er vigtigt af pointere at vi ikke kan tilkaldes udenom Region Sjælland, men at vi alene bliver kaldt i det øjeblik man som borger ringer 1-1-2.

Mange af de ting vi bliver kaldt til kan være:

Allergiske reaktioner, vejtræknings problemer, hjertestop og respirations stop, brystsmerte, bevidstløshed eller kollaps, kramper, sukkersyge, slagtilfælde, blødninger.

Vi har fået mange positive tilbagemeldinger på vores tilstedeværelse og vi bliver anvendt mere og mere - alene i 2017 har vi indtil nu være brugt over 50 gange, hvilket kan ses som en bekræftelse på Akutholdets eksistensberettigelse.